

Checklist bij de richtlijn Traumagerelateerde problemen

Over deze checklist

Kinderen vertellen niet altijd zelf wat ze hebben meegemaakt. Daarom is het belangrijk om regelmatig te vragen naar ingrijpende gebeurtenissen, eventuele problemen en reacties te herkennen en te verkennen.

Ga [hier](#) direct naar het onderwerp in de richtlijn.

5 typen Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming

 Basisrichtlijn

 Opgroeien en ontwikkeling

 Gezin en omgeving

 Ontwikkelingsproblemen

 Hulpproces en hulpvorm

Hoe signaleer je traumagerelateerde problemen?

Informeer naar ingrijpende gebeurtenissen

- Vraag **één keer per half jaar tot een jaar** of er iets ingrijpends is gebeurd, ook naar eerdere gebeurtenissen
- Ga er niet van uit dat het kind uit zichzelf vertelt over wat het is overkomen.
- Gebruik de Life Event Checklist voor kinderen (LEC-5) om ingrijpende gebeurtenissen uit te vragen.
- Praat niet alleen met het kind, maar ook met ouders, verzorgers en andere betrokkenen uit de omgeving, zoals school.
- Overweeg altijd: kan het gedrag of de problemen van een kind traumagerelateerd zijn?

Herken ingrijpende gebeurtenissen

- Voorbeelden:
 - Kindermishandeling: lichamelijk, seksueel, emotioneel of verwaarlozing.
→ Heb je vermoedens van onveiligheid door kindermishandeling, volg de [Richtlijn Kindermishandeling](#).
 - Andere gebeurtenissen: verkeersongeval, medische ingrepen, verlies van een ouder, pesten, natuurramp, geweld (inbraak, georganiseerde misdaad), oorlogs- en vluchtingenervaringen, ernstige ongelukken, levensbedreigende ziekte, uithuisplaatsing.

Ingrijpende gebeurtenissen kunnen zich eenmalig voordoen, maar kunnen ook een chronisch karakter hebben.

- Als de ingrijpende gebeurtenis zich voordoet binnen de relatie met iemand anders (interpersoonlijke traumatisering, zoals fysieke mishandeling) is de kans op traumagerelateerde problemen beduidend hoger.
- Voer geen 'debriefing': een opvanggesprek direct na de ingrijpende gebeurtenis waarin emoties worden uitgediept.
- Volg het initiatief en tempo van het kind.

Verken de reacties

- Maak onderscheid tussen normale en zorgwekkende reacties.
 - **Normaal:** kort na een ingrijpende gebeurtenis kan een kind stress hebben. Meestal wordt dit minder met ondersteuning vanuit de omgeving.
 - **Zorgwekkend:** als stressreacties langer dan een maand aanhouden en/of zeer intens zijn.
- Verken welke beschermende factoren en risicofactoren aanwezig zijn.
- Gebruik:
 - CRIES-13 (Child Revised Impact of Events Scale) voor screening op traumagerelateerde symptomen.
 - SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire) voor algemene screening op psychische problemen en vaardigheden.
- **Let op:** traumagerelateerde problemen gaan vaak samen met depressie, angst, hechtingsproblemen, dissociatieve stoornissen, eetstoornissen en gedragsproblemen.

Do's

- Stel directe vragen en gebruik taal die past bij de leeftijd en het niveau van het kind.
- Wees feitelijk en objectief.
- Let op veranderingen in gedrag, houding en reacties van het kind.
- Reageer op een kalme, empathische en authentieke manier op het verhaal van het kind.
- Ontschuldig ouders en kind, als zij aandeel hebben in de ingrijpende gebeurtenis.
- Heb oog voor ouders met eigen traumaklachten of psychische klachten.

Houd stressreacties goed in de gaten

Of extra of andere hulp nodig is, hangt af van hoe lang de stressklachten duren, hoe heftig ze zijn en hoe ingewikkeld de situatie is. Bespreek met het kind, ouders en collega's of een verwijzing naar een traumabehandelaar nodig is voor onderzoek en eventueel behandeling, wanneer:

- de stressklachten binnen 4 weken na de ingrijpende gebeurtenis niet minder worden, óf
- het dagelijks leven sterk wordt verstoord, óf
- er meerdere risicofactoren tegelijk spelen, óf
- er andere problemen of beperkingen bijkomen (comorbiditeit), óf
- de jeugdige erg jong is (onder de 4 jaar).

In de eerste 7 dagen na seksueel geweld moet altijd het Centrum Seksueel Geweld worden ingeschakeld.

Wacht niet met verwijzen tot de situatie van het kind helemaal stabiel of veilig is. Twijfel je? Overleg dan met een gespecialiseerde traumabehandelaar. Geef het daarbij altijd aan als er sprake is van comorbiditeit.

Zie [Signalering en diagnostiek - Doorverwijzen](#)

5 typen Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming

Basisrichtlijn

Opgroeien en ontwikkeling

Gezin en omgeving

Ontwikkelingsproblemen

Hulpproces en hulpvorm

